

Megjelenj
szombaton reggel.

Előfizetési ár:
Egy évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.
Egyes szám 24 fill.

HONTI LAPOK

Szerkesztő és laptulajdonos:
HALÁSZ FERENC.

Nyitótér sora 40 fill

Hivatalos
s magánhirdetések
árszabás szerint.

Többszöri hirdetések
nél megfelelő ár-
engedmény.

Ipolyság, 1905. december hó 2.

LITS GYULA.

Irta: *Halász Ferenc.*

Ipolyság, november 30.

A mitől féltünk, és a mire vármegyénk hazafias közönsége szinte el volt készülve: Lits Gyula vármegyénk főispánja itt hagyja főispáni székét.

Távozását az egész vármegye sajnálja. Helyesen mondjuk, hogy az egész vármegye, mert hiszen épp legutóbb a Bocskay-ünnepen is azok tüzeskedtek a mellett, hogy: „nem eresztjük el magunktól, utódját be nem eresztjük!” kik vele szemben a közéletben gyakran erős diagonális ellentétben állottak és a mindenkori főispánnal szemben mindenkori ellenzékét képeznek.

Igenis, távozását mindenki sajnálja. És e sajnálkozás lélektani rugója nemesak a hazafias aggodalom, mely e nehéz válságos időkben a jövő eseményeknek nyit sötét, szinte vigasztalan perspektívát, hogy hát mi lesz most?

Ezt a sajnálkozást Lits Gyula egyéni kvalitásai, az ő tulajdonságai, az ő egyéni érdemei váltják ki mindnyájunk lelkéből.

Emlékezzünk csak vissza.

Nem titok, hogy negyedfél év előtt való kinevezése után a vármegye irányadó elemei közül sokan, a kik a Széll-féle hajsza alatt a sokat bántott tisztikarral szolidárisak voltak, és a kik nehéz szívvvel vették, hogy Horváth Bélát a népszerűség teljes napfényében más állomásra szőlítették — Lits Gyula főispáni érája alatt duzzogva készültek félreállani.

De Lits Gyula nyílt, egyenes-lelkű fellépése, a tisztikarral szemben tanúsított első lojális viselkedése nyomán ezek az elemek is csakhamar rokonszenvesen rajzolták meg maguknak az ő egyénisége teljes reliefjét, és rövid idő alatt ratifikálták azt a bizalmat és rokonszenvet, melyet a vármegye tisztikarában legelső fellépése alkalmával keltett.

Személye iránt az általános közhangulat mindenfelé csakhamar kimondhatlan mértékben meggyaprapodott. Mert nemes ambícióval, férfias, egyenes belátással fogott munkájához, és akarta elméjét a megye közönsége közsorsának kérdéseivel megterhelni.

Kitartással, önzetlenül, és lelkesen, tanulmányokon és tapasztalatokon átszűrt és megtisztult felfogással felszerelve lépett a megye csucsára vezérlő egyéniségnek. Diszkrét mértéktartással, finom tapintattal és sohasem szuverén véralkattal kezelte azokat a teendőket, melyek egy főispáni állás különös kényességeit képezik.

Hivatásának szép, emelkedett felfogásában voltak nagy koncepciói is, melyeket eddig megvalósítani nem tudott, de melyek megvalósításán szíve minden lüktetésével csüggött. Ezek közt legszebb terve volt az Ipolyszabályozás, és még szebb terve Ipolyságon egy középiskola. Torzóban marad mindkettő. És ki tudja, „eddig iszapozza be az Ipoly vetéseinket, meddig ábrándoznak fiaik olesőbb neveltetéséről Ipolyság kevésbé tehetős szülői.

Nevének, már mint képviselőnek is, országos esengése volt. Nagystilű szónok, ennek egész ragyogó nyelvkészletével, színes, hatásos és gazdag frazeológiájával, gondolatbeli mélységével. És még hozzá hatalmas, érces témerü hangja emeli a lebilincselő hatást.

Tisztviselőit szerette, jótulajdonoságait felülbecsülte, gyöngéiket jóakarattal elnézte. De tisztviselőit is nem a külső engedelmisség kényszerűségei, hanem belső megadás, megnyert rokonérzés jótékony vegyi vonzásai kötötték hozzá.

Igaz ember, jó ember, harmonikus, erős, tartalmas, önálló, eredeti egyéniség volt. Fényt, tisztaságot, nemességet vitt piros bársonyszékébe.

Vármegyénk közönsége nehéz szívvvel, de bizonyára oly alakban vesz bucsut tőle, a milyen a vármegye közönségéhez, de a távozó főispánhoz is méltó.

Hontmegye tisztviselőiért.

Vármegyénk 25-ös alkotmányvédő bizottsága legutóbbi üléséből Ivánka István által megszerkesztett következő felhívást bocsátotta ki vármegyénk közönségéhez.

Polgártársak!

A törvénytelen kormány önkénye nem ismer határt!

A legnagyobb önmegtagadással kell magát legyőzni az embernek, hogy e bitorlók szemből csak a tétlen ellentállás alapján maradjon.

Az önkényuralom ez előre küldött zsoldosai 12 törvényhatóságtól megtagadták az állami javadalmazás december havi részletének kiutalását.

Mintha ők e felett önkényesen rendelkezhetnének.

A törvényhatóságok évi illetményeit a törvény állapítja meg, s az minden körülmények között megilleti őket. Azal az állam tartozik nekik. Azt még a legalkotmányosabb kormánynak sincs jogában tőlünk megtagadni.

Az éheztetésre ítélt 12 törvényhatóság között minket is ért e kiténtetés.

Itt az idő tehát, hogy ne tétovázunk, ne késlekedjünk, és a törvényes passzív ellentállás határain belül tegyünk meg mindent, a mit a helyzet kényszere parancsol.

Fizessünk!!!

Mert, habár fogjuk is keresni az államon eme törvényes és jogos követelésünket, de nehogy a közigazgatásban főnakadás legyen, addig is szükségünk van pénzre.

Tisztviselőink fizetéseiket várják! És joggal várhatják.

Róluk gondoskodni, ez adott helyzetben, a vármegye becsületbeli kötelessége.

És a vármegye becsülete minden egyes polgárának a becsületbeli ügye.

Ismerje tehát mindenki hazafi kötelességének a be nem fizethető adója helyett, annak megfelelő összeget az ipolysági takarékpénztárnál a 25-ös intéző bizottság nevére nyitott folyó számlára haladéktalanul befizetni, hogy tisztviselőinket a szükséges pénzzel elláthassuk, s a törvénytelen kormány e támadásával szemben is fölvehessük a harcot.

Nem egyesektől adott kegyelem kenyeret akarunk mi a velünk kitartó tisztviselők kezébe juttatni, de nemzeti segítyt, a mit megaláztatás nélkül fogadhat el mindegyikük.

Ez a pénze senkinek el nem vehető. Ezt a kormány el nem kobozhatja. Mindenki nevére kiállított elismerényt kap róla a takarékpénztártól. És e pénzzel csak a 25-ös bizottság rendelkezik. S amint a törvényhatóság illetménye folyósítva lesz, a fölhasznált összegek ez alapba visszafizettetnek, s az alkotmányos élet helyre álltával betétjeivel ki-ki szabadon rendelkezhet, illetve adóhátraléka törlesztésére fordíthatja azokat. Aki nem fizethet, s különben is adófizetési halasztást kért volna, jelentse azt be a 25-ös bizottságnál, — Lehetetlent az se fog követelni. De aki fizethetne,

és még azután sem teszi, megérdemli, hogy a hazafiatlanság nyilvános bélyege süttessék reá.

Hiszen ezzel még csak áldozatot se kívánunk senkitől. Csak annyit kérünk a saját törvényhatóságunk ideiglenes támogatására, a mennyit alkotmányos viszonyok között az adóba kellene s fog kelleni fizetnünk.

Aki még ennyit se akar megtenni megyéjéért, alkotmányunkért, a hazáért, igazán nem érdemel mást, mint hogy a jó hazafiak a társadalmi érintkezést is megszakítsák véle.

A kis adófizetők hasonló betétjeire vonatkozólag a 25-ös bizottság annak idején azt határozta, hogy azok külön számlára jegyzendők, s csak is a betevők adóhátralékaiknak törlesztésére lesznek fordíthatók. Ez azért nem zárja ki azonban, hogy azok, a kik közülök a segély alapra akarnának fizetni, oda helyezték el betétjeiket; ezt tőlük is szívesen vesszük, sőt az intelligensebbektől el is várjuk, mint hazafiságuk bizonyítékát.

De az egyenes adófizetőktől, a kiket vagyoni helyzetük nagyobb áldozatokra is kötelez, nem csak elvárjuk, de meg is követelhetjük, hogy betétjeiket lehető leghamarább, de legkésőbb december hó 20-ikáig az ipolysági takarékpénztárnál levő folyó számlákra befizessék vagy halasztási igényüket bejelentsék, mert különben a hazafias közönség közmegegyezésének fognak átadatni.

Vagy-vagy!

Nem csak a nemesség, de a hazafiság is kötelez.

Ipolyság, 1905. november 25.

Hazafias üdvözléssel

Hontvármegye 25-ös bizottsága.

A 25-ös bizottság ülése.

Vármegyénk alkotmányvédő szerve, a 25-ös bizottság november hó 25-én *Sághi Benő* elnöklelte alatt ülést tartott, melynek lefolyásáról alábbi tudosiást adjuk:

Jelenvoltak: Czobor László alispán és Somogyi Béla főjegyző meghívás alapján, *Sághi Benő*, *Sághi Béni dr.*, *Ivánka István*, *Somogyi László*, *Bolgár János*, *Bartakovics Agoston*, *Ivánka László*, *Berkó István*, *Jankovich Béla*, *ifj. Nedeczky Pál*, *Méhes József*, *Kádár Kálmán*, *Terstyánszky Ferenc*, *Wilczek Frigyes gróf*, *Schreiber Aladár*, *Tretter Mátyás*, *Kondor József*, *Gálffy István*, *Csermák Ernő dr.* mint tagok. Távollétét kimentette *Kudora János*.

Elnök üdvözli a bizottságot, s megnyitja az ülést a legszomorubb érzelmek között a pesti vármegye-házán történt s most érkezett erőszakos hírek behatása alatt s arra kéri a 25-ös bizottságot, hogy továbbra is törvényes alapra helyezkedve védje az alkotmányt.

Az elnök bejelenti a bizottságnak, hogy körlevélben megkereste az összes közigazgatási tisztviselőket, hogy három havi fizetési előleg iránti kérvényüket azonnal adják be Hontvármegye alispánjához, a kinek a belügyminiszter által 1902. évi 12500 sz. a. kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat I. r. 30 §-a megengedése szerint joga van ezen fizetést előlegezni és a kir. állampénztárnál folyósítani: kibocsátotta pedig ezen körlevelet azért, mert a belügyminiszter rendeletileg megvonta a megyei tisztviselőktől az állami dotációt.

A bizottság az elnök intézkedését helyeslőleg tudomásul vette, s ezután felolvasták a belügyminiszter 121411.

1905. II. rendeletét, a melyben a *vármegyei tisztviselői állami javadalmazásainak folyósítását folyó évi december hó 1-ével beszüntette.*

Az alispán annak kijelentése mellett, hogy a belügyminiszter rendeletét *törvénytelennek* tartja, mert a miniszter által jóváhagyott költségvetés ereje 1905. évi december hó végéig tart s így az alispánnak joga van a tisztviselők fizetését kiutalványozni, kimondja, hogy a rendeletezése alatt álló alapok, ből ki fogja utalni a tisztviselők három havi előlegét, s ha a számvétség nem aprobálná, akkor rendeletileg fogja azt megkísérteni. Minthogy azonban a jelenlegi törvénytelen állapotok mellett esetleg erőszakkal is állhatunk szemben, kéri a bizottságot, hogy már most lépjen a tettek mezejére és szerezzen érvényt a törvényhatóság 129. sz. határozatának, a melyben a tisztviselők anyagi helyzetének biztosítását helyezte kilátásba.

Ivánka István gyakorlatilag óhajtván megoldani e nehéz kérdést, indítványozza, hogy a polgártársakhoz egy felhívás intéztessék újból, a melynek szövegét felolvassa.

Ezen felhívásnak célja, hogy *minél tömegesebben fizessék be a 25-ös bizottság folyó számlájára az adóknak megfelelő letétösszegeket*, hogy a törvénytelen kormány újabb támadásaival szemben is fel lehessen venni a harcot, s így a tisztviselők anyagi helyzete biztosítva legyen. Ezzel kapcsolatban még azt is indítványozza, hogy a 25-ös bizottság hatalmazza fel az elnökséget, hogy *szükség esetén vegyen föl kölcsönt a helybeli takarékpénztárból* és pedig annyit, a mennyi elégséges egy havi szükséglet fedezésére, s ezért az egész 25-ös bizottság mondja ki a felelősséget. A bi-

S Z I N H A Z.

Egy hete körülbelül, hogy *Halmay Imre*, a vidék egyik igen jó nevű igazgatója, társulatával városunkban játszik.

Számolva ama számtalan, és alig lebirható nehézséggel, a melylye a szinigazgatás vidéken jár, *Halmay Imre* társulata minden esonkasága mellett, jól rendezettnak mondható és tekintve azon körülményt, hogy sikerült neki közönségünk hírhedt közönyét megtörni, örömmel üdvözölhetjük, mint a Felvidéki szinikerület igazgatóját. Kétségtelen, hogy társulatának vannak fogyatékoságai, a melyeket azonban könnyen leküzdhet és így bizvást rá fog szolgálni ama jóindulatra, a melyet közönségünk előlegezett neki.

Estéről estére szép közönség előtt játszanak, sőt a Hajduk hadnagya városunkban rég látott telt házat csinált.

Az elmúlt színházi hét a következő:

János vitéz

Pénteken megismételték *János vitézt*. A bájos muzsikájú népies daljáték most is meglehetősen számú közönséget vonzott. Iluskát ma *Medgyessy Erzsike* játszotta. Régi ismerősünk, a ki már két-három ízben is járt Ipolyságon. Játéka ügyes, hangja az alsó regiszterekben kellemes, de magasabb fekvésben elveszti finomságát, mert túl buzgóan fujja. Ismét meg kell említenünk *Halmay*-né, a ki befejezett művészettel

játszotta és nagy tudással énekelte csodaszép zengésű hangján a francia királykisasszonyt. Bár ez nem az ő szerepköre és teljes illúziót nem is tud szerepben kelteni, de közönségünknek valóságos műélvezetet szerzett azzal a két föllépésével, a melylyel az igazgató színiszerezését vezette. *Halmayné* egyébként a pozsonyi szintársulat tagja és családját látogatni járt körünkben. — A többi szereplők a régiak voltak.

Válás után.

A két operett-este után egy *Bisson*-vigjáték szombaton. Ez a vidéken a leghálásabb műfaj, a mennyiben nagy segítőtársa a színészek igyekezetének. *Duval (Halmay)* hogy megszabaduljon anyósától (*Fehérné*) elvált feleségétől és nőül veszi *Gabriellát (Halmay Mici)*. Az ő elvált felesége (*Szell Minka*) az új apósához (*Kispálfi*) megy, és ezáltal volt felesége lesz az anyósa, és volt anyósa a — nagyanyósa.

Egy kacagató anyós-vigjáték az egész, a melyet színészeink pompásan játszottak meg. *Halmay* jó színész, igen intelligens művész ember, a ki minden szerepét, játékban és maszokban, gondosan alakítja. *Fehérné* az anyós szerepében kacagató volt. Igen sokoldalú, lelkiismeretes színésznő, a kinek minden szerepe figyelmes tanulmány eredménye. Nagyon jó komikus *Kispálfi*. Régi ismerősünk, a ki legutóbb ittlétekor is mindig megkacagatta a kö-

zönséget jóízű mókáival. *Halmay Mici* kedves volt a második feleség poétikus szerepében, de *Szell Minka* kissé hüvösen adta a temperamentumos párisi menyecskét. *Makróczy Levente*, ügyes, tehetséges színész, de a szerelmes szeladon kissé szögletes volt a esábitó szerepében. *Corbulon* tengerészkapitányt egy fiatal színész (*Dénes*) játszotta, a kinek maszolja fiatalos volt és játéka még gyöngé.

Ingyenélők.

Vasárnap délután *A nőemancipációt* este az *Ingyenélőket* adták. *Vidor Pálnak* ez a rossz fővárosi életképe alkalmat nyújtott a színészeknek néhány jó alakításra. Itt van első sorban *Halmay*, a ki egészséges humorral játszotta az ingyenélő semmi házit, és társa *Makróczy* rokonszenvesé tette a haszontalan hozományvadást. *Kispálfi* nem volt megfelelő spiszburger, de azért sok ötlettel játszotta hálás szerepét. *Fehér Vilmos* szépen énekelt, mint mindig, és különösen jó estéje volt *Medgyessy Erzsike*, a ki népies szerepekben előnyösen érvényesül. *Rónay Erzsike* erős drámai szerepet alakított hatásosan. *Szell Minka* egy férjvadász kis lány szerepében ügyeskedett. Ez estén lépett fel először *Pintér Dezső*, a ki szintén ismerőse már az ipolysági közönségnek. Csinos szinpad alak, meleg, érzéletes hanggal, de játéka darabos, mozdulatai szögletesek. Hiányzik belőle az új iskola természetessége, és

zottság mind a két indítványt elfogadja zazon hozzáadással, hogy a bizottság elnöke minden 15 nap alatt tartsa nyilván a takarékpénztárba befizetett letéteket s azokat szállítsa fel, a kik nem tennének eleget hazafias kötelezettségüknek és az alispán is kéressék fel, hogy tartsa nyilván azon körülményt, hogy minden tisztviselő mily összeg erejéig tarthat igényt az ő fizetésére.

Ivánka László felszólalása után még azzal is megtoldották Ivánka István indítványát, hogy a nagyobb községekben bizalmi férfiak kéressenek föl mint pl. a lelkészek, tanítók és földbirtokosok, a kik serkentsék a kisebb adófizetőket is, hogy az adójuknak megfelelő összeget ők is helyezzék el a takarékpénztárba a 25-ös bizottság folyó számlájára s így ilyértelmű felhívás megszerkesztésével megbízták Ivánka Istvánt a bizalmi férfiak felkérésével és kijelölésével pedig az alispánt és a bizottság alelnökét Sági Benőt.

Csermák Ernő dr. ezután a következő indítványt nyújtja be a bizottságnak elfogadás s a közgyűlés elé terjesztés végett:

A belügyminiszter 121411. 1905 számú rendelete, a melylyel az 1883. évi XV, 1893. évi IV. tc. rendelkezései értelmében a törvényhatóságokat megillető állami javadalmazást beszünteti, törvénytelen és beleütközik az 1883. évi XV. tc. 7 §-ának rendelkezéseibe. Ezen eljárás a már egyszer jóváhagyott költségvetés újból felülvizsgálatát és a jóváhagyás megtagadását képezi, mert a fedezetül kijelölt állami javadalmazást törli. Ennélfogva utasítja a vármegye alispánját, hogy ezen törvénytelen rendelet ellen az 1896. évi XXVI. t.-c. 38 §-ának 2 pontja alapján a m. kir. közigazgatási bírósághoz a panaszt úgy a maga, mint a törvényhatósági bizottság nevében haladéktalanul nyújtsa be,

s az eljárásban a törvényhatósági bizottságot képviselje.

Ezen indítvány elfogadtatván, az alispán kijelenti, hogy miután 15 napon belül közgyűlés nem fog tartatni, nehogy ez ügyben késedelem forogjon fenn, a törvénytelen rendelet ellen a panaszt kellő időben be fogja nyújtani.

A bizottság ezt helyeslőleg tudomásul vette, s ezután ezen ügyet kapcsolatban Csermák Ernő dr. másik indítványával tárgyalta és előkészítette többek hozzájárulása után a közgyűlés elé terjesztendő következő javaslatot:

Hontvármegye törvényhatósági bizottsága a mai napon tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy a m. kir. belügyminiszternek 121411. 1905. sz. rendelete ellen, a mellyel a törvényhatóságot a törvények alapján megillető javadalmazást beszünteti, a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasszal él. Addig is azonban, míg ezen ügy elnitéztetik, sürgős szükség van arra, hogy a tisztviselők fizetéséről gondoskodás történjék. Ezt a bizottság a következőkben teszi meg:

Elhatározza, hogy a 25-ös bizottság számlájára befizetett és ezután befizetendő összegeket a tisztviselők fizetésére fordítja a törvényhatóság, s ezen összegeket az alispán utalja ki a 25-ös bizottság rendelkezésére.

Irányadóul a következőket állapítja meg:

Mindazon kiadások, a melyek teljesítése nem égetően szükséges, mellőzendők. A 25-ös bizottság számlájáról kiutalandó összegekre nézve megállapítatik, hogy mindaz, a mi onnan kifizettetik, a törvényhatóság részére adott kölcsönt képez; mihelyt az állami javadalmazás újból folyósítottatik, a törvényhatóság ezen kölcsönt a 25-ös bizottság számlájára visszafizeti.

Az egyes tisztviselők fizetése csak olyan összegben folyósítható, amilyen összeget az illető tényleg élvez, tehát az esetleges bírói foglalás folytán letiltott összegek a hitelezők részére nem folyósíthatók. Ezek csak akkor kaphatják meg a nekik járó összegeket, ha az állami javadalmazás újból kiadatik.

A fizetésekből leszámítatnak azon összegek is, a melyeket az illető tisztviselők nyugtábelvétel, nyugdíjárulék és adó fejében tartoznának leróni.

Ezek fedezetéről a törvényhatóság ezuttal nem gondoskodik, ezek csak az alkotmányos állapot helyreállításával fognak az államkincstárral elszámoltatni. Ezen határozat azonnal végrehajthatónak mondatik ki, s azt a bizottság felelősséget vállal, hogy utasítva az alispánt annak azonnali végrehajtására.

Ezen utóbbi rendelkezésnek oka az, hogy Magyarországnak alkotmányos kormánya nincs, a jelenleg működő kormány a nemzet akaratának nem a végrehajtó szerve, hanem a nemzetnek ellensége, a mely a törvények ellenére nehezedik rá a nemzet testére, törvénytelen intézkedéseivel rá akarván kényszeríteni a törvényhatóságokat arra, hogy a nemzet alkotmányos érületét és eljárását megtörni segítsenek. A saját ellenőrzőjét és bíróját, az országgyűlést pedig működni éppen azért nem engedi.

Ilyen kormányt felelősségi fórumnak el nem ismer, nem ismerheti el különösen a jelen esetben, a hol éppen arról van szó, hogy ezen törvénytelen kormány erőszakos nyomása ellensúlyoztassék.

A bizottság tárgyalta továbbá a honvédelmi miniszternek az 1903 és 1904 évi póttartalékosok behívására vonatkozó rendeletét, a mely t. i. a hadsereg létszámá-

szerepét inkább képzelte koturnusban szavalja. Ha ezeken a hibákon tulteszi magát, jó társalgó színész válik belőle. A többi szereplők voltak Verbőczy Emilia, Pálfi Etel, Dénes, Adami és Révész.

A mintaférj.

Valabreque, e jőnévű párisi bohózatgyáros Mintaférjét mutatták be színészeink hétfőn. Motivandról (Kispálfi) azt hiszi a felesége (Fehérné), hogy valóságos mintaférj, pedig dehogy... örökösen kalandokon töri a fejét és a mikor a csávába kerül, a bajt vejére (Makróczy) hártja. Ebből támad a bohózat borus ege, a melyből csakhamar szent béke sugárzik le az összes szereplőkre és a közönségre is.

Az előadás pompás volt. Kispálfi, Fehérné, Makróczy, a szokott jók voltak, Igen helyesen festett kis szerepében Halmay Mici, diszkrétén játszva Klementin kisasszony borus szerepét. Az összjátékot előmozdították Széll Minka, Pintér, Verbőczy és a többi.

Hajduk hadnagya.

Szerdán zsufolt ház. A legfőbbgyökere sebb bérlők kiszorulnak helyeikről, és ez nem helyes az igazgatóságától, hogy nem tart a helyekben pontos rendet. Igaz, hogy a publikum se respektálja a más megváltott helyét, és ott telepszik le, ahol éppen jól esik.

A hajduk hadnagya adták, Rajna és

Czobor operettjét. A tárgya nagyon kevés. Boronai (Fehér) a hadparancs ellenére elhagyja a táborát, hogy elkísérje Jadviga grófnőt (Halmay Mici). Boronayt ezért halálra ítélik, és ezer eselszövény forog a körül, hogy kegyelmet szerezzenek neki, a mi a grófkisasszonynak sikerül is. A darab a nagy színpadok látványosságaiiban bírja erejét, mert muzsikája se fülbemászó, azért itt sok szépségét nélkülöztük. Fehér nagyon szépen énekelt, és partnerei Medgyesy Erzsébet (Hájasné) és Halmay Mici, a grófkisasszony jók voltak. Bár Medgyesy kissé túlozott, míg Halmay Mici nem volt kellőleg diszponálva ez este. Halmay ezredese jó alakítás, Kispálfi Hájasné nemkülönben. Nagy derűtséget keltett Makróczy (Szép Icig), a kinek boszorkányos gyorsasággal pergő kuplóját zajos tetszéssel fogadta és meg is ujrátartta a közönség. Rónai Erzsébet mint Gaszton, ügyes énekesnőnek mutatkozott be. Pintér (spanyol százados), Verbőczy, Dénes, Révész jók voltak. — Ki kell emelnünk Halmay Mici temperamentumós táncát is a második felvonásban.

A játék összevágó, a rendezés mindig gondos, épp azért kell felhívunk a rendező figyelmét arra, hogy a hölgyek itt-ott tréfásan összenevetnek, megjegyzéseket tesznek, a mi zavarja föltétlenül az előadás menetét és az illuziót, de meg nagy tiszteletlenség a közönség iránt.

A Sasok.

Egy Rákosi—Guthi bohózat, ismert do-log, jókedvű, ötletes előadás. Halmay Imre, Makróczy, Fehér, Pintér a szokott jók, Kispálfi pompás, valóságos kabinet alak. Széll Minka esinos, de hüvös, Halmay Mici (Maxi) igen ügyes; Pálfi Etel, Verbőczy, Révész, Adami, Tantossi a többi epizód-szereplők. A közönség jól mulatott a szerzők ötleten és a színészek mókáin.

Rip van Winkle

Az operettek gyöngye, de az előadása — bizony gyöngy. Fehér (Rip) nagyon szépen énekelt, és a harmadik felvonásban igaz erővel, realizmussal játszott. Liszt (Medgyesy) nótái is tetszetek a közönségnek. Halmay Mici (Katrin) bájos volt, és életet adott kis szerepének. Makróczy (Adrien) gyengélkedik és szerepét Révész vette át.

*

Ime: a színházi hét rövid története. Az előadások összevágók, jól vannak rendezve, de a kar hiánya az operetteknek nagyon szem-és fülbetűnő. A karmester Bodóházyi ügyesen kísér és dirigál, de a kar hiányán nem igen segíthet.

Színiszezonunk szépen indult és valószínű, hogy közönségünk következetes marad, és tovább is eljár majd szorgalmasan a színházba.

(Hh.)

és még azután sem teszi, megérdemli, hogy a hazafiatlanság nyilvános bélyege süttessék reá.

Hiszen ezzel még csak áldozatot se kívánunk senkitől. Csak annyit kérünk a saját törvényhatóságunk ideiglenes támogatására, a mennyit alkotmányos viszonyok között az adóba kellene s fog kelleni fizetnünk.

Aki még ennyit se akar megtenni megyéjeért, alkotmányunkért, a hazáért, igazán nem érdemel mást, mint hogy a jó hazafiak a társadalmi érintkezést is megszakítsák véle.

A kis adófizetők hasonló betétjeire vonatkozólag a 25-ös bizottság annak idején azt határozta, hogy azok külön számlára jegyzendők, s csak is a betevők adóhátralékaiknak törlesztésére lesznek fordíthatók. Ez azért nem zárja ki azonban, hogy azok, a kik közülök a segély alapra akarnának fizetni, oda helyezték el betétjeiket; ezt tőlük is szívesen vesszük, sőt az intelligensebbektől el is várjuk, mint hazafiságuk bizonyítékát.

De az egyenes adófizetőktől, a kiket vagyoni helyzetük nagyobb áldozatokra is kötelez, nem csak elvárjuk, de meg is követelhetjük, hogy betétjeiket lehető leg sürögősebben, de legkésőbb december hó 20-ikáig az ipolysági takarékpénztárnál levő folyó számlákra befizessék vagy halasztási igényüket bejelentsék, mert különben a hazafias közönség közmegegyezésének fognak átadatni.

Vagy-vagy!

Nem csak a nemesség, de a hazafiság is kötelez.

Ipolyság, 1905. november 25.

Hazafias üdvözlettel

Hontvármegye 25-ös bizottsága.

A 25-ös bizottság ülése.

Vármegyénk alkotmányvédő szerve, a 25-ös bizottság november hó 25-én Ságbi Benő elnöklete alatt ülést tartott, melynek lefolyásáról alábbi tudósítást adjuk:

Jelenvoltak: Czobor László alispán és Somogyi Béla főjegyző meghívás alapján, Ságbi Benő, Ságbi Béni dr, Ivánka István, Somogyi László, Bolgár János, Bartakovics Agoston, Ivánka László, Berkó István, Jankovich Béla, ifj. Nedeczky Pál, Méhes József, Kádár Kálmán, Terstyánszky Ferenc, Wilczek Frigyes gróf, Schreiber Aladár Tretter Mátyás, Kondor József, Gálffy István, Csermák Ernő dr. mint tagok. Távollétét kimentette Kudora János.

Elnök üdvözlöi a bizottságot, s megnyitja az ülést a legszomorubb érzelmek között a pesti vármegyeházán történt s most érkezett erőszakos hírek behatása alatt s arra kéri a 25-ös bizottságot, hogy továbbra is törvényes alapra helyezkedve védje az alkotmányt.

Az elnök bejelenti a bizottságnak, hogy körlevélben megkereste az összes közigazgatási tisztviselőket, hogy három havi fizetési előleg iránti kérvényüket azonnal adják be Hontvármegye alispánjához, a kinek a belügyminiszter által 1902. évi 12500 sz. a. kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat I. r. 30 §-a megengedése szerint joga van ezen fizetést előlegezni és a kir. állampénztárnál folyósítani: kibocsátotta pedig ezen körlevelet azért, mert a belügyminiszter rendeleteleg megvonta a megyei tisztviselőktől az állami dotációt.

A bizottság az elnök intézkedését helyeslőleg tudomásul vette, s ezután felolvasták a belügyminiszter 121411.

1905. II. rendeletét, a melyben a vármegyei tisztviselők állami javadalmazásainak folyósítását folyó évi december hó 1-ével beszüntette.

Az alispán annak kijelentése mellett, hogy a belügyminiszter rendeletét törvénytelennek tartja, mert a miniszter által jóváhagyott költségvetés ereje 1905. évi december hó végéig tart s így az alispánnak joga van a tisztviselők fizetését kiutalványozni, kimondja, hogy a rendeletezése alatt álló alapok, ből ki fogja utalni a tisztviselők három havi előlegét, s ha a számvevőség nem aprobálná, akkor rendeleteleg fogja azt megkísérelni. Minthogy azonban a jelenlegi törvénytelen állapotok mellett esetleg erőszakkal is állhatunk szemben, kéri a bizottságot, hogy már most lépjen a tettek mezejére és szerezzen érvényt a törvényhatóság 129. sz. határozatának, a melyben a tisztviselők anyagi helyzetének biztosítását helyezte kilátásba.

Ivánka István gyakorlatilag óhajtván megoldani e nehéz kérdést, indítványozza, hogy a polgártársakhoz egy felhívás intéztesse újból, a melynek szövegét felolvassa.

Ezen felhívásnak célja, hogy minél tömegesebben fizessék be a 25-ös bizottság folyó számlájára az adóknak megfelelő letétösszegeket, hogy a törvénytelen kormány újabb támadásaival szemben is fel lehessen venni a harcot, s így a tisztviselők anyagi helyzete biztosítva legyen. Ezzel kapcsolatban még azt is indítványozza, hogy a 25-ös bizottság hatalmazza fel az elnökséget, hogy szükség esetén vegyen föl kölcsönt a helybeli takarékpénztárból és pedig annyit, a mennyi elégséges egy havi szükséglet fedezésére, s ezért az egész 25-ös bizottság mondja ki a felelősséget. A bi-

S Z I N H A Z.

Egy hete körülbelül, hogy *Halmai* Imre, a vidék egyik igen jó nevű igazgatója, társulatával városunkban játszik.

Számolva ama számtalan, és alig lebirható nehézséggel, a melylye la színigazgatás vidéken jár, *Halmai* Imre társulata minden csonkasága mellett, jól rendezettnak mondható és tekintve azon körülményt, hogy sikerült neki közönségünk hirhedt közönyét megtörni, örömmel üdvözölhetjük, mint a Felvidéki színikerület igazgatóját.

Kétségtelen, hogy társulatának vannak fogyatékosai, a melyeket azonban könnyen leküzdhet és így bizvást rá fog szolgálni ama jóindulatra, a melyet közönségünk előlegezett neki.

Estéről estére szép közönség előtt játszanak, sőt a Hajduk hadnagya városunkban rég látott telt házat csinált.

Az elmúlt színházi hét a következő:

János vitéz

Pénteken megismételték *János vitéz*-t. A bájos muzsikájú népies daljáték most is meglehetősen számú közönséget vonzott. Iluskát ma *Medgyessy* Erzsike játszotta. Régi ismerősünk, a ki már két-három ízben is járt Ipolyságon. Játéka ügyes, hangja az alsó regiszterekben kellemes, de magasabb fekvésben elveszti finomságát, mert túl buzgóan fujja. Ismét meg kell említenünk *Halmai*-né, a ki befejezett művészettel

játszotta és nagy tudással énekelte csodaszép zengésű hangján a francia királykisasszonyt. Bár ez nem az ő szerepköre és teljes illuziót nem is tud szerepben kelteni, de közönségünknek valóságos műélvezetet szerzett azzal a két föllépésével, a melylyel az igazgató színiszerejét bevezette. *Halmai* né egyébként a pozsonyi szintársulat tagja és családját látogatni járt körünkben. — A többi szereplők a régiek voltak.

Válás után.

A két operett-este után egy *Bisson*-vigjáték szombaton. Ez a vidéken a leghálásabb műfaj, a mennyiben nagy segítőtársa a színészek igekezetének. *Duval* (*Halmai*) hogy megszabaduljon anyósától (*Fehérné*) elvállik feleségétől és nőül veszi Gabriellát (*Halmai* Mici). Az ő elvált felesége (*Szell* Minka) az új apósához (*Kispálfi*) megy, és ezáltal volt felesége lesz az anyósa, és volt anyósa a — nagyanyósa.

Egy kacagtató anyós-vigjáték az egész, a melyet színészeink pompásan játszottak meg. *Halmai* jó színész, igen intelligens művész ember, a ki minden szerepét, játékban és maszkban, gondosan alakítja. *Fehérné* az anyós szerepében kacagtató volt. Igen sokoldalú, lelkiismeretes színésznő, a kinek minden szerepe figyelmes tanulmány eredménye. Nagyon jó komikus *Kispálfi*. Régi ismerősünk, a ki legutóbb ittlétekor is mindig megkacagtatta a kö-

zönséget józü mókáival. *Halmai* Mici kedves volt a második feleség poétikus szerepében, de *Szell* Minka kissé hűvösen adta a temperamentumos párisi menyecskét. *Makróczy* Levente, ügyes, tehetséges színész, de a szerelmes szeládon kissé szögletes volt a csábító szerepében. *Corbulon* tengerészkapitányt egy fiatal színész (*Dénes*) játszotta, a kinek maszkja fiatalos volt és játéka még gyöngé.

Ingyenélők.

Vasárnap délután a *Nőemancipációt* este az *Ingyenélőket* adták. *Vidor* Pálnak ez a rossz fővárosi életképe alkalmat nyújtott a színészeknek néhány jó alakításra. Itt van első sorban *Halmai*, a ki egészséges humorral játszotta az ingyenélő semmi-házit, és társa *Makróczy* rokonszenvenessége tette a haszontalan hozományvadászt. *Kispálfi* nem volt megfelelő spiszburger, de azért sok ötlettel játszotta hálás szerepét. *Fehér* Vilmos szépen énekel, mint mindig, és különösen jó estéje volt *Medgyessy* Erzsinek, a ki népies szerepekben előnyösen érvényesül. *Rónay* Erzsike erős drámai szerepet alakított hatásosan. *Szell* Minka egy férjvadász kis lány szerepében ügyeskedett. Ez estén lépett fel először *Pinter* Dezső, a ki szintén ismerőse már az ipolysági közönségnek. Csinos színpadi alak, meleg, érzésteljes hanggal, de játéka darabos, mozdulatai szögletesek. Hiányzik belőle az új iskola természetessége, és

nak kerülő uton való kiegészítését célozza, s azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ezen rendelet egyszerűen irattárba helyeztessék.

Ugyanily értelmű javaslatot határozott a közgyűlés elé terjeszteni a bizottság a belügyminiszter 119109. sz. rendeletére vonatkozólag, a melyben a miniszter a vármegyének 320 szám alatt hozott határozatát az állami adók beszedése és az ujoncok előállítására nézve megsemmisítette, s javasolja egyszersmind a törvényhatóságnak, hogy előbbi határozatát egész terjedelmében tarítsa fenn.

Az elnök bejelenti ezután a bizottságnak, hogy a törvényhatóságok által az alkotmány védelmére kiküldött bizottságok egyöntetű eljárásának előmozdítása végett Budapesten, november 26-ik napján bizalmas értekezlet fog tartani, s erre az értekezletre az idő rövidsége miatt a bizottságnak helyben lakó tagjait Ivánka Oszkár elnököt, Sággy Benő alelnököt és Csermák Ernő dr. előadót hozták javaslatba a 25-ös bizottságnak képviselete céljából. A bizottság helyeslőleg vette tudomásul.

Ivánka István és Csermák Ernő dr. lelkes felhívása folytán a 25-ös bizottság tagjai közül az ülés folyama alatt többen kötelezték magukat, hogy december 1-ig a tisztviselők fizetésének biztosítása végett a bizottság folyó számlájára a takarékpénztárba a következő összegeket fizetik be: Csermák Ernő dr. 1000, ifj. Sággy Benő 300, Ivánka László 5000, Kádár Kálmán 1000, Bartakovics Ágoston 1000, Kondor József 1000, id. Sággy Benő 500, Bolgár János 800, Treter Mátyás 300 koronát, a mely összeg a takarékpénztárban eddig befolyt 6400 koronával együtt 17300 koronát tesz ki.

A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldötték Sággy Benő elnököt, Csermák Ernő dr. előadót és Sággy Benő drt. s ezzel az ülés véget ért.

Ipolyság, december 1.

A 25-ös bizottság számlájára. A 25-ös bizottság számlájára, mely tudvalevőleg a megvont állami dotációk pótlására szolgál, mai napig következő összegek folytak be:

Kondor József	1300.—	K.
Ivánka István	700.—	"
Jekkefalussy Lajosné	200.—	"
Bartakovics Ágoston	1000.—	"
Csermák Ernő dr.	1100.—	"
Schreiber Aladár	210.—	"
Nedeczky Pál	250.—	"
Kádár Kálmán	1000.—	"
Himmler Sándor dr.	200.—	"
Ivánka László	1000.—	"
Ifj. Sággy Béni dr.	500.—	"
Jankovics Béla dr.	1000.—	"
Somogyi László	600.—	"
Wilczek Vilmos gróf	1000.—	"
Rapesák József	50.—	"
Treter Mátyás	300.—	"
Bolgár János	450.—	"
Méhes József	250.—	"
Wilheim Károly dr.	1000.—	"
Sággy Benő	500.—	"
Winter S. és fiai	500.—	"
Rajner Géza dr.	250.—	"

összesen 13260.— "

Rendkívüli közgyűlés. Hontvármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése a törvényhatósági bizottság folyó évi 129. számú határozata folytán, e hó 7-ik napjának d. e. 10 órájára a vármegyei székház disztermébe lett kitűzve.

A közgyűlés tárgyait előkészítő állandó választmány ülése e hó 7-ik napján d. e. 9 órakor lesz. A közgyűlés összehívása Lits Gyula, vármegyénk főispánjának utolsó hivatalos funkciója. — A tárgysorból kiemelkedik: A belügyminiszter rendelete az állami dotációk elvonása tárgyában, a belügyminiszter megsemmisítő határozata az önkéntes adók befizetése és az önkéntes ujoncoknak kiszolgáltandó bizonyítványok tárgyában, a honvédelmi miniszter 10097. 1905. elnöki számú rendelete, a közöshadseregbeli magyar honosságú póttartalékosoknak behívása tárgyában, — és Lits Gyula főispán közleménye arról, hogy állásáról lemondott, és a vármegye közönségétől a közgyűlésben bucsuzni kíván.

A T Á R S A S Á G.

(Egy torokban rekedt tósz.)

(Mely el nem mondható, vala a korponai Bocskay-ünnepen, miután a ház elnöke az ebédet végig obstruálta vala.)

Poharam emelem a képviselők képviselőjére, a honatyák atyamesterére a képviselőház kuruc elnökére, a ki nem csoda, hogy egyenesen a 48-as padokból lépett az elnöki székbe, de meg is mutatta, hogy rátermett, mint a magyar ember a lóra. Igen igen nehéz viszonyok között megülte azt úgy, hogy nem csak a maga, de az egész ház méltóságát meg tudta őrizni. Mert nem csak, hogy az ádáz farkasok sunyi támadását tudta vissza verni a leghiggadtabb erélylyel, de a saját legszilajabb csikóit féken tudta tartani.

És még ezt az elnököt akarta megtámadni és megmarni Fejérváry tábornoszernagy ur, azért, mert a házon kívül a nemzet joga mellett éppen oly törhetlen erélylyel küzd.

De megfelelt ő e támadásra is, úgy, hogy kirugott fogakkal kulloghat a támadó felséges gazdája háta mögé, de felelünk mind is neki innen a Bocskay-ünnepéről, még pedig a saját zsargonjában csak ennyit:

Justh védi a justt, tehát justt is éljen Justh.

Ivánka István.

A h é t r ől.

— december 1.

Lits Gyula ünneplése.

Szerdán, a déli órákban szükszavu távirat nyomán terjedt el a hír a városban, hogy Lits Gyula vármegyénk főispánjának lemondását a kormány elfogadta.

Őszinte sajnálkozást keltett a hír mindenfelé, de a város közönsége szpontan elhatározta, hogy a tegnapi csütörtökön a déli vonattal hazaérkező főispán iránt való rokonszenvének és igaz ragaszkodásának tüntetőleg fog kifejezést adni.

Délben csakhamar megtelt a pályaudvar nagy közönséggel. Megjelent a vármegye tisztikara is, élén az alispánnal.

A közönség riadó éljenzéssel fogadta a vonatból kiszálló főispánt, kit Sággy Benő, a szövetkezett ellenzék egyik alelnöke meleg közvetlenséggel üdvözölt.

Városunk közönsége — mondta többi között — szpontan megnyilvánuló mély rokonszenvével kívánt tüntetni a mellett, kit egy törvénytelen kormány állásától elmozdított. De bizva bizik abban, hogy a válság helyes megoldásával újra állásában látjuk viszont.

Lits Gyula főispán elfogódva válaszolt, szemét mintha elfátyolozta volna valami, de sokak szemében is felcsillant a könny.

Helyreigazitással kell élnie — ugymond — mert állásától nem mozdították el, de ő követelte lemondásának elfogadását, mert

tőle olyasmit követeltek, a mit teljesíteni nem tudott, nem akart. Ama nevezetes 64-ik szakasz végrehajtását kívánták tőle, a minek teljesítését az ő tisztikarával szemben lelkiismerete, igazságérzete nem engedte. De hazafisága, sőt a tisztesség is bírta rá távozására. Alig 3 főispán van, ki a lemondását meg se kísérelte, és a ki a most kinevezettekkel marad, ilyen kollégákkal egy társaságban lenni nem akar. Hiszi ő is, hogy egy jobb kor hasadtával még találkozunk!

Riadó éljenzés zugott fel szavaira, és a kocsira szálltaig nem szünt el a közönség szokatlanul lelkes ovációja.

A vasutól hosszú kocsisor kísérte be a főispánt lakására.

Vármegyénk közönsége különben az e hó 7-iki közgyűlésében is erősen készült manifesztálni azt a kapesot, mely őt, a távozó főispánt lelkehez forrasztotta.

Hir szerint a közgyűlés napján tiszteletere nagy bankett készült.

— Az egyházmegye köréből. Flodrovics Zsigmond fel-ötúri helyettes plebánost, ki okleveles tanár, a budaujlaki állami főgimnáziumhoz hittanára nevezték ki. Helyére helyettes plebánossá Kanyó Józsefet küldik. — Kubina János Hegybányára kápláni minőségben helyezték ki.

— A Selmecebányai-hegybányai gyufagyár. A selmecebányai gyufagyár ügyében, a melyet eleinte Hegybányán akartak felállítani, Selmeceben e hó 21-én délután a városháza tanácsstermben volt az utolsó előkészítő értekezlet. Sztankay Ába dr. részletesen és behatóan ismertette a páratlan kitartással és anyagi áldozatokkal, kizárólag általa vezetett mozgalmat újabb eseményeit. A bányakincstár közönséget érdeklő jóakaratóból immár biztosítottak tekinthető a gyárhoz szükséges épületnek átengedése. Tárgyalás indult meg ajánlatok folytán abban az irányban is, hogy a részvényjegyzések ki nem elégitő volta esetén a finanszírozás külföldi tőkével történjék. Kimondotta az értekezlet, hogy a kétségtelenül szép jövedelemre kilátást nyújtó és új kereseti forrást képező vállalat megalapítását megkezdi. Felkérte a selmecebányai ügyvédeket, hogy a vállalat tervezetét magában foglaló aláírási felhívást szerkesszék meg és Sztankay Ába dr. által december 14-ére összehívandó alapító gyűlésen mutassák be. Az értekezleten résztvevők kijelentették a vállalat megalapítására való készségüket s magukra vállalták a felmerülhető költségek fedezését. Elvi megállapodás jött létre arra nézve, hogy a részvényeket jegyzők semmiféle kiadásokkal nem terhelhetők és a helybeli pénzintézeteknél részletekben befizetendő pénzeiket a vállalat létre nem jötte esetén az intézetek által fizetett betéti kamatokkal együtt hiánytalanul kapják vissza. A részvényt is jegyző alapítók által kiköthető előjogok a december 15-én megtartandó gyűlésen fognak megállapítani. Reméljük, hogy a vármegye érdekeit szíven viselő közönség s a hasznos befektetést kereső töke emberei, különösen pedig vármegyénk pénzintézetei a vállalat megalapításában tömegesen fognak részt venni. Valószínű, hogy a megyeszerte felébresztett érdeklődés nemes versenyt fog a munkában eredményezni. Az aggódó kritikusok és kicsinyhitűek megnyugtató végett már most közöljük, hogy az alapítók csak az aláírási felhívásban foglalt előadás valóságáért lesznek felelősek, a befizetendő pénzek tekintetében a felelősség a pénzt bététként kezelő pénzintézetekre fog hárulni. A megalapításban való részvétel még részvények jegyzésére sem kötelez senkit sem és ezen esetben pusztán erkölcsi támogatást fog jelenteni. Az alapításban levő részvétel szándéka Sztankay Ába dr.-nál írásban is bejelenthető. Egy bizonyos, hogy ez ügyben nagy érdemeket két tényező már is szerzett: a bányakincstár és

Sztankay Aba dr. Az esetleges kudarc egész bizonyossággal Selmec város és vármegye közönségének számlájára fog iratni. — A részvényt jegyző felhívások és tervezet január 1-én lesz kibocsátva, az alapítók sorában eddig Selmecbánya legtekintélyesebb egyénéi vannak, kikhez csatlakozik néhány hegybányai tekintélyes kereskedő s több barszmegei ur is. Azon esetben, ha a szükséges részvénytőkét a környéken össze hozni nem tudnák az alapítók, úgy már is akadt egy külföldi pénzcsoporthoz, amely kész az iparvállalat finanszírozását elvállalni. A tárgyalások ez irányban is folynak. Tekintve miszerint a gyártelep közvetlen Hegybánya határán létesül, munkáit tisztán Hegybányáról fogja nyerni, így tényleg célját éri és segít a megye területén lakó, munka nélkül maradt bányász népen.

— **A közigazgatás köréből.** Lits Gyula vármegyének lemondott főispánja Czompó Ede vármegyei aljegyzőt főjegyzővé, Sartórus István árvászeki jegyzőt tiszteletbeli árvászeki ülnökké, Matlaszkovszky István dr. és Bolgár István szolgabírákat tiszteletbeli főszolgabírákká nevezte ki.

— **Miniszteri elismerés.** A belügyminiszter Rajner Géza dr. törvényszéki és kórházi főorvost és Rosenfeld Zsigmond dr. járási és tb. megyei főorvost azért, mert a csendőr legénységet hosszú éveken át díjtalan orvosi megvizsgálásban és gyógykezelésben részesítette, eme humánus és a közjót is elősegítő szolgálataért okiratilag elismerésben részesítette.

— **A számvevőség köréből.** A pénzügyminiszter Fáy Zoltán ipolyneki járási számvevőt a szolgálat érdekében hason minőségben Arad vármegyébe, Ternovára helyezte át.

— **Ipolyság vizügye.** Említettük, hogy városunk előjárósága a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez folyamodott, hogy ártézi kut létesítése céljából egy geologus és közegészségügyi mérnök küldessék ki, kinek véleménye szerint azonban városunk területén ártézi kut furásához szükséges előfeltételek hiányoznak. A napokban azonban a földmívelésügyi miniszter értesítette vármegyénk alispánját, hogy a fennhatósága alatt álló m. kir. országos vízépítési igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályát utasította, miszerint egyik szakközegét, a helyszínére küldje ki és a városnak más módon való vizellátásáról adjon szakvéleményt.

— **Magyarnyelvű i. tentisztelet.** Egyházmárhothon advent 2. vasárnapján december 10. é. n. 11 órakor Bobál Samu evang. lelkész magyarnyelvű ev. istentiszteletet tart, melynek végeztével az Ur szent vacsorája is fog kiszolgáltatni Ipolyságról és a vidékéről is készülnek a hívek a magyar istentiszteletre.

— **A máv köréből.** A miskolci üzletvezetőség Faragó Sándor helybeli állomási felvigyázót Nyékládházára helyezte át.

— **Amerikai kivándorlás.** A bái amerikai kivándorlás kezd nagy mérvet ölteni; most már nemcsak férfiak vándorolnak ki, de egész családok. Ha ez így halad, gondoskodni kell munka erőről, mert az itt maradtak bizony nem elegendők a gazdasági munkák végzéséhez.

— **Örök alapítvány.** Kéglly Dezső tésai földbirtokos a tésai r. kat. iskola fenntartására 500 korona örök alapítványt tett le.

— **Keményítőgyár Bábán.** Szűkebb gazda körben komoly megbeszélés tárgyát képezi egy felállítandó szövetkezeti alapon nyugvó keményítő gyár létesítése Bábán.

— **A zsidó hitközségből.** Az ipolyvási stkvo. zsidó hitközség szerdán ülést tartott Vermes József elnökle alatt. Megállapították a költségvetést, kitérték az adókievési határnapot és Baig Mór indítványára elhatározták az alapszabályok módosítását.

— **Uj anyakönyves.** A belügyminiszter Müller Konrád marosi helyettes főjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Megfeneklett szövetkezet.** A „Hangya” fogyasztási szövetkezet ügye Bábán úgy látszik megint halva született gyermeke ez ügy iránt érdeklődők illetve a kezdeményezőinek. Megfeneklett.

— **A tanügy köréből.** Ambrózy Sándor bernecei, Bogdár János szalkai tanítók fizetés kiegészítése, és Palotai Sándor helembei tanító korpóléka államszolgálatra lett fődözeve.

— **Jótékonyág.** Egy ismeretlenül maradni kívánó ur Schreiber Aladár plebános kezéhez szegény gyermekek felruházására 50 koronát tett le.

— **Színházi műsor.** Pénteken A pezsgő, — szombaton A bőregér, nagy Strausz operett, — vasárnap délután Jani és Juci, este János vitéz, — hetfőn Smólen Tóni, ez a nagy sikerű kasszadarab, — kedden A színhákok, Ziehrer nagy operettje, — szerdán, itt először A tavasz, egy poétikus Strausz operett, — csütörtökön A kornevili harangok, szintén bübajos muzsikájú operett, — pénteken Az igmándi kispap Berezik kitűnő vígjátéka.

— **Kanyaró Bábán.** Bábán a kanyaró járványszerűleg lépett fel, a minék következtében a hatóság az ovodát és a Horn-féle magániskolát már becsukatta. Miután a megbetegülések folyton tartanak, hirtőleg e hét folyamán a másik két iskolát is bezárta a hatóság.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermek betegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermek-halandóság azért sokkal alacsonyabb, mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítottak s nines család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamájolajat, mert ez a szer az, mely óriási nagy táporejénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be a szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

— **A betegsegítő pénztárból.** Az ipolyvási kerületi betegsegítő pénztár igazgatósága Baán Máté elnökle alatt csütörtökön tartotta rendes havi ülését.

— **Nem drágul a petróleum.** A magyar és osztrák kőolajfinomító gyárak Budapesten tartott e hónap 11-én december hónapban való eladásra egyelőre 11 százalékos liberalitást. Jóllehet az oroszországi viszonyok és a külföldi jegyzések magas volta a nyerskőolaj piacon szilárd hangulatot kelteket, az árakat változatlanul hagyták.

— **Műkedvelő előadás.** Az ipolyvási iparos ifjúság egy része műkedvelő előadásra készül. Az előadandó darab címe Panna asszony lánya.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **Aktuális politikai kérdések tudományos megvilágításában.** Nemzetünk legújabb történetének két kimagasló, sokat vitatott pontját tárgyalja az a nagyarányú és nagyfontosságú történelmi munka, mely Marczali Henrik dr. egyetemi tanár szerkesztése s legkitűnőbb tudósaink közreműködése mellett tizenkét hatalmas, gyönyörűen illusztrált kötetben, Nagy Képes Világtörténet címen immár végéhez jutott. A most megjelent 237-38. füzetek Beust és Deák korát, a kiegyezést, Horvátországgal való egyezségünket tárgyalják. Ezek a nagyfontosságú történelmi események itt történelmi beállításban, oknyomozó és eredet-felderítő szemmel megvilágítva jelennek meg, hogy megint integrans részei legyenek jelenünknek, felvilágosítva és oktatóva. A hatalmas mű utolsó kötetének ezeket tárgyaló fejezete — az egész kötetet, valamint az egész ujkort Marczali Henrik dr., legkitűnőbb historikusunk írta — azaz az elmélkedéssel jobban mondva historiai megállapítással záródik, hogy a nemzet a legviharosabb választásban is, a 69-ikben, „hü maradt Deák zászlajához és ahhoz a kormányhoz, mely nagy nemzeti feladatok megoldásához kötötte létét — csak az a nagy alkotó kedv, mely az alkotmányosság mézes heteit jellemezte, mult el. A magyar alapjában igen konzervatív, mihelyt a külső ösztönzés megszűnt, meghagyott mindent úgy, a mint volt. A törvények változtak, a társadalmi rend a régi maradt”. A vállalatnak, mely Nagy Képes Világtörténet címen 12 kötetre megy, most a 237-238. füzetet jelent meg, mely már az

utolsó, a XII. kötet anyagának egy részét hozza. Egy kötet ára díszkötésben 16 korona, egy igen vastkos és a szövegképek mellett számos műmel-léklettel is díszített füzetnek az ára 60 fillér. Kapható és megrendelhető minden könyvkereskedésben.

— **Montignoso grófnő.** A volt szász tronörökös-nő emékiratainak közlését most kezdte meg Az Ujság politikai napilap. Európaszerte fogják emlegetni ezt a könyvet, melynél érdekesítőbb ro-gény még nem izgatta az olvasó-közön-séget. Az Ujságjonnán belépő előfizetőinek külön lenyomatban küldi meg az eddig megjelent részt. Egyben felhívjuk i. olva-sóink figyelmét Az Ujságnak lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

PANASZKÖNYV.

(E közérdekű felszólalásokra nyitott rovat közle-ményeiert a beküldő felelős.)

A Deák-utca.

A Deák-utca még a Kossuth-utcanál is rendezetlenebb. Amott legalább van világitás, ha nem is olyan, minőnek kellene lenni, — ellenben a Deák utcában főleg ennek a temető mögötti részben megszűnt minden. A ki nem született e tájon, ne próbálkozzák este erre járni mert könnyen a nyakát szegi. A járda még a jövő meséjében tartozik.

Ha már a rendezés az illető utcabeliek által fizetett pótdad arányában történt, — kérünk legalább annyit, amennyit pótdadunkból teljesíteni lehet!

A Deák-utcaiak.

6611. 1905. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közhírré teszi, hogy Horeczky Gábor végrehajthatónak Szabados János végrehajtást szenvedő elleni 12 kor. 10 fillér tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Szalatnya község 68 sztjkvben fele részben Szabados János végrehajtást szenvedő, fele részben neje szül. Kunstár Mária társtulajdonos nevéen álló következő ingatlanokra u. m

az A. I. 1 sor 36/6 hrsz. a. bevezetett 16 számú ház, udvar és kert,
az A. I. 2. sor 14/6 hrsz. alatt bevezetett nyomtató hely,

az A. I. 3 sor 37/6 hrsz. alatt bevezetett kert,

az A. I. 4 sor 132/6 hrsz. alatt bevezetett szántó-föld, összesen 381 kor.

az A. I. 1 sor 479/6 hrsz. alatt bevezetett szőlő a kertek megetti szőlőkben 248 kor,

az A. I. 2 sor 904/6 hrsz. alatt bevezetett szőlő az új szőlőkben 44 kor

az A. I. 3b. sor 938 hrsz. alatt bevezetett szőlő az Elletések dűlőben

82 korona törvényes becsértékben, a végrehajtási törvény 156 §-a alapján egészben 1905. évi december hó 4-én d. e. II órakor Szalatnya község házán a megállapított kikiáltási ár 10 százalékanak bánatpénzül letéte mellett a hecsáron alul is el fog árvereztetni.

A vételár az árverés napjától számított 30 és 60 nap alatt egyelő részletekben 5 százalék kamatokkal együtt lefizetendő.

A bánatpénzt az utolsó részletbe beszámítja.

Az árverési feltételek a bíróságnál, valamint a fent megjelölt községi előlj. szágnál megtekinthetők

Kir. tszék, mint telekkönyvi hatóság.
Ipolyságon, 1905. szeptember 16-án.

Oravetz
kir. tszéki bíró

PAGLIANO-SYRUP VÉRTISZTÍTÓ-SZER

előállítva 1888. óta

Girolamo Pagliano tanár által
Florenz, via Pandolfini (Olaszország)

Főraktár Magyarország részére:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza BUDAPEST,
Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

Utánzatoktól óvakodjunk.

Kérjük minden üvegen a világoskék gyári végjegyet **Professzor GIROLAMO PAGLIANO** névaláírással.

5325. 1905. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vámosmikolai kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy Sommer Mór dr. ügyvéd által képviselt Kohn Áron vámosmikolai lakos végrehajtató kérelme folytán, — Kassai Ferenéné garamkissallói lakos végrehajtást szenvedett elleni 70 kor. tőke, ennek 1903. augusztus 31-éig járó 6 % kamatai, 13 kor. 30 fill. eddigi, valamint 9 kor. 50 fillér jelenlegi és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az árverést elrendelte.

Minek folytán Garamkissallón a község házában 1905. évi december hó 22-ik napján délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak a következő ingatlan, u. mint:

1. A garamkissallói 61. sz. tjkvben A + 43. hrsz. 83. ö. i. sz. ház és beltelek, kikiáltási ára 859 korona.

2. A garamkissallói 779. sz. tjkvben A + 1160. hrsz. ingatlan, kikiáltási ára 257 korona.

3. A garamkissalló 780. sz. tjkvben + 1159 hrsz. ingatlan, kikiáltási ára 257 korona.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság.
V.-Mikolán, 1905. szeptember hó 2.

Kraicz
kir. aljbíró.

2102. 1905. tkvi szám

Árverési hirdetményi kivonat.

Alulírott bíróság közhirre teszi, hogy Gracza György és társa végrehajtatóknak Bolás Pál végrehajtást szenvedő elleni 20 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Felsődacsólam község 192. sz. tjkvben A I. 3. 5. 17. sorsz. 99 a 959,

960. 988. 989, 1021, 1022. 1115, 1205. 1207. 1208 hrsz. ház és urbéri birtokát, valamint a hozzá tartozó közös erdő és legelő illető-égből Bolás Pált $\frac{1}{6}$ részben illető jutalék 559 korona becsértékben 1905. évi december hó 11-ik napjának d. e. 10 órájkor Felsődacsólam község házában a megállapított kikiáltási ár 10 százalékaának bánatpénzül letétele mellett a becsáron alul is el fognak árvereztetni.

A vételár az árverés napjától számított 30. 45. és 60 nap alatt 3 egyenlő részletben 5 százalékos kamatokkal együtt lefizetendő.

A bánatpénzt az utolsó részletbe beszámítja.

Az árverési feltételek a bíróságnal valamint a fent megjelölt községi előjárásnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.
Korponán, 1905. évi szeptember 29.

Dutkó
kir. járásbíró.

7222. 1905. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

Az alulírott bíróság közhirre teszi, hogy Luby Mátyás és társai végrehajtatóknak Volkovits Zsigmond végrehajtást szenvedő elleni 800 k. tőke s járuléka iránti

végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Inám község 85 sz. tjkvben A. I. 1—11 sorsz. 179. 614. 776. 882. 1081. 1204. 1294. 1576. 1609. 1690. 1860 hrsz. alatt felvett negyed telek 90 népsorsz. udvar, ház, kert szántók, rétek s legelőből Volkovits Zsigmond nevében álló 470 korona törvényes becsértékű harmadrész s az ugyanottani 179 sz. tjkvben I. 110 sorsz. 615 777. 883. 1082. 1203. 1293. 1575. 1610. 1689. 1867. hrsz. $\frac{1}{4}$ telekből ugyanezt illető és 190 korona törvényes becsértékű, $\frac{1}{3}$ rész 1905. évi december hó 11-én d. e. 10 órájkor Inám község házában a megállapított kikiáltási ár 10 százalékaának bánatpénzül letétele mellett a becsáron alul is el fognak árvereztetni.

A vételár az árverés napjától számított 30. 60. és 90 nap alatt 3 egyenlő részletben 5 százalékos kamatokkal együtt lefizetendő.

A bánatpénzt az utolsó részletbe beszámítja.

Az árverési feltételek a bíróságnal, valamint a fent megjelölt községi előjárásnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.
Ipolyvágyon, 1905. évi október 13-án.

Oravetz
kir. tszéki bíró.

Leghasznosabb karácsonyi
ajándék!

Több, mint 50 év óta a

SINGER

az elismert

tökéletesség legmagasabb fokán áll
a családi varrógépek között is.

A Singer-varrógépek csupán saját üzleteinkben kaphatók, — minden nagyobb városban, — és e Singer-üzletekben sok minden látható, a mi hölgyeket érdekel, a melyek megtekintésére — akár vesznek gépet, akár nem, — mindenkor szívesen látják.

SINGER CO. Varrógép R. T.
LÉVA, Kuzinezy-utca 2. szám.

GANSEL ÁRMIN temetkezési vállalata
IPOLYSÁGON, Fő-út, saját ház.

Nagy raktár mindenemű

érc- és fa- koporsókban.

Koszoruk, szemfödők, valamint az összes temetkezési kellékek.

Olcsó árak; gyors, pontos kiszolgálás.

Vállal egész temetésrendezéseket is.

Egy hónapig teljesen ingyen!

A ki már most beküldi, — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget AZ UJSÁG politikai napilapra, annak egész december havában teljesen ingyen küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: AZ UJSÁG-ot. Előfizetési árak: Egy hónapra 2 kor. 40 fillér, három hónapra 7 korona. — AZ UJSÁG gyönyörű kiállítású naptárát minden előfizető díjtanul kapja meg. — Gyönyörű husvétialbum! Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54. szám.

MONTIGNOSO GRÓFNŐ, volt szász trónörökös nő emlékiratait most közli AZ UJSÁG. — Ujjonnan belépő előfizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.

Kis és nagy mennyiségben kapható különféle **m ü t r á g y a,** **erőtakarmány,** **melasse,** **kőbányai s ö r ö k**

Salgó Gábor
gabonakereskedőnél,
Balassagyarmaton.

DÜRKOPP-VARRÓGÉPEK.

Családi használatra különösen alkalmasak.

Iparosoknak a legjobbak és legműszakiróbbak.

DÜRKOPP és TÁRSA,
GRÁCZ.

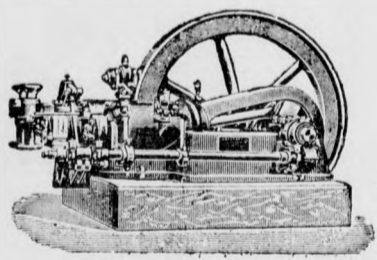
Képviseelve mindenütt.

74 kitüntetés, 6 állami érem!

10,000 motór a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r. t.
(ezelőtt Hille) fióktelepe:
GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA
Budapest, VI. Teréz-körút 41. szám.
Telefon 12-91.

Benzinmotorok, légszuszatómotorok, nyersolajmotorok, szesz- (spirítus) motorok, acetylen-motorok. Benzinlokomobilok cséplésre.

Szivógáz (generátoros) motorok a legmodernebb és legteljesebb, beigazoltan a legolcsóbb üzemet nyújtó erőgépek.

A drezdai motór világszerte elismerten a legkiválóbb gyártmány. Kipróbált tökéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyagból a legszolidabban és a legpontosabban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem szorul reparaturákra. Feltétlenül üzembiztos. Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzembiztosabbak.

Drezdai motorok üzembiztosan megtekinthetők számtalan iparvállalatban és uradalom gazdasági üzemében: malmokban, téglagyárakban, fa-megmunkálásnál, faaprításnál, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági takarmánykamrákban, tejgazdaságokban, cséplésnél, stb.

Teljes üzembiztosítások (malmok, gazdasági üzemek, közlömü-szerkezetek, stb.) szakszerű szállítása.

Felvilágosítások és költségtervezetek készíttel adatk.

Legmesszebb menő jótállás!
Kedvező fizetési feltételek!

A világ legjobb cséplőkészletel.
Teljes jótállás kitünő cséplésért.

Hatósági engedély nélkül szalmafedeles házak között is használhatók.

112 díjjal kitüntetett!
A világ legegyszerűbb és legteljesebb motor-cséplőkészleteit, valamint a legteljesebb benzin, petrolin-, ásványolaj-motorokat ajánlja teljes jótállás mellett legutányosabb árban 3-5 évi részletfizetésre:

Kállay motortelepe Budapest, VI. Nagymező-u. 37-39.
Csak ezen telepen szerezhetők be a világhírű, szabad szemmel látható befejező készülékkel ellátott gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb **benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorok** és villamos gyújtású benzinlokomobil cséplőkészletek. Nagy munkateljesítés. Olcsó árak. Legesekélyebbnapi költség.

Aki elismert kitünő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos címre ügyelni! **KALLAY F. és Tsa Budapest, Nagymező-u. 37-39.**
Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Vezérszó: Minden darab szappan a **Schicht** névvel, tiszta és ment káros alkatrészekről.

SCHICHT-SZAPPAN!
(„Szarvas“ vagy „kulcs“-szappan) a legjobb és használatban a legolcsóbb, minden ruhanemű és mosási módszer részére.

Jótállás: 25.000 kora fizet **Schicht György cég** Auszgiában bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

748. 1905. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. te. 102. §-a értelmében ezennel közhirő teszi, hogy a vmikolai kir. járásbíróságnak 1903. évi V. 192. számú végzése következtében Moesy Lajos ügyvéd által képviselt aranyosmaróthi takarékpénztár javára Melezer József és neje ellen 318 kor. s járulékaik erejéig 1903. évi július hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 790 koronára becsült következő ingóságok u. m. takarmány, cséplőgép stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a vámosmikolai kir. járásbíróság 1905. évi V. 427/2. számú végzése folytán 318 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi január hó 20. napjától járó 6 százalékos kamatai, nyolcad százalék váltódíj és addig összesen 108 korona 67 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Tergenyén leendő eszközlésére **1905. évi december 5. napjának d. e. 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintettségük ezen árverésen az 1881. évi LX. te. 107. és 108. § ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárvorezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. te. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

V-mikolán, 1905. november hó 23. án

Németh Emil
kir. bir. végrehajtó.

Butorszállításokat és átköltözéseket

vasuton és tengelyen, legutányosabban és pontosan eszközöl szabadalmazott elzárható butorkocsikban

FODOR J. szállító
Balassagyarmat.